

Čís. 3631.

Výrobní a hospodářská společenstva (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Přípustnost pořadu práva pro žalobu člena proti usnesení valné hromady, jímž byly jemu na úkor porušeny stanovy. Bylo-li dle stanov společenstva jednati na valné hromadě o vyloučení člena k návrhu představenstva, nestačí v tom směru volný návrh. Přípustnost (§ 228 c. ř. s.) žaloby vyloučeného člena na určení, že jest nadále členem společenstva.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 1726/23.)

Žalobu člena společenstva na společenstvo, že žalobce jest členem společenstva, procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Právní posouzení věci soudem odvolacím, jež žalovaná strana, uplatňujíc dovolací důvod ř. 503 čís. 4 c. ř. s. jediné napadá, jest bezvadné. Dle stanov žalovaného družstva může dojiti k vyloučení člena jediné usnesením valné hromady (§ 15 a 18 stanov) a to jen k návrhu představenstva (neb aspoň jedné čtvrtiny členů družstva), jež dle ř. 11 stanov musí si vyžádati také souhlasu dozorčí rady. K valné hromadě, již svolává představenstvo, nutno pozvati členy družstva dopisy, doručenými poslem nebo danými na poštu aspoň sedm dní před valnou hromadou, a jest v pozvání tom uvéstí předměty pořadu, pokud jest třeba o nich se usnášeti. Na pořad musí býti dány návrhy představenstva nebo dozorčí rady v každém případě. O předmětech, které nebyly na pořadu, nelze se usnášeti, vyjímajíc návrh, aby byla svolána mimořádná valná hromada (§ 13 stanov). Kdyby tedy i bylo správné, že se představenstvo na schůzi dne 13. června 1922 usneslo, aby na valné hromadě učiněn byl návrh na vyloučení žalobce, nepodrobí-li se podmínkám družstevních stanov a kdyby také byl býval vyžádán souhlas dozorčí rady, jež dle ř. 10 stanov usnáší se většinou hlasů (prostý návrh předsedy dozorčí rady na valné hromadě dne 23. června 1922 za takový dodatečný souhlas pokládati nelze), byly stanovy porušeny tím, že návrh na vyloučení žalobce nebyl dán, jak odvolací soud zjistil, na pořad valné hromady, ač by se to dle oněch předpisů stanov státi musilo, by o návrhu tom vůbec mohlo býti jednáno a se usnášeno. Vzhledem k výčtu jednotlivých předmětů v ř. 15 stanov, o nichž náleží valné hromadě se usnášeti, nemůže býti vůbec pochybnosti, že nestačí, by návrh na vyloučení člena (§ 15 čís. 8 stanov) podán byl jen jako volný návrh (§ 15 čís. 17 a 18 stanov), čemuž nasvědčuje i předpis ř. 11, 13 a 18 stanov, jakož i úvaha obsažená v důvodech napadeného rozsudku, k níž se dovolací soud připojuje, že dle ustálených zvyků a obyčejů všeobecně ve spolkovém životě platících rozuměti jest pod názvem

»Volné návrhy« toliko návrhy, vzniknuvší z vlastní iniciativy členstva a nikoliv návrhy správy společenstva, která valnou hromadu svolává a která právě takto poskytnouti míní členstvu možnost, by o předmětu rokování a usnášení svou vůli projevilo, opatřivši si za tím účelem potřebnou k tomu informaci. Ježto nebyl zachován postup, stanovami předepsaný, jest usnesení valné hromady o vyloučení žalobce jako člena ze žalovaného družstva neplatné a bezúčinné. Vzhledem k vývodům dovolání nutno se ještě zabývati otázkou, zda jsou dány podmínky žaloby určovací ve smyslu Šu 228 c. ř. s. a zaujati stanovisko k námitce nepřipustnosti pořadu práva. Obě tyto otázky vyřešil již správně soud první stolice. Vyloučení žalobce z družstva mělo by v zápětí ztrátu práv v Šu 19 stanov vytčených, tedy zejména nároku na byt a na podíl na závodním zisku. Toto ohrožení zájmů žalobcových odůvodňuje z plna jeho právo, aby se žalobou domáhal, by poměr jeho vůči žalovanému družstvu byl co nejdříve určen. Pokud jde o námitku nepřipustnosti pořadu práva, stačí poukázati k tomu, že společenstva jsou útvarem soukromoprávním, jehož vnitřní poměry upraveny jsou společenstevní smlouvou (§ 3 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), jež musí mimo jiné obsahovati ustanovení a podmínky vstupu, vystoupení neb vyloučení členů (§ 5 ad 4 cit. zák.). Poměr člena k družstvu zakládá se tedy na smlouvě, jest poměrem soukromoprávním a jako takový požívá ochrany soudu (§ 19 obč. zák. a § 1 j. n.). Může tedy jednotlivý člen proti usnesením valné hromady nastupovati žalobou, byly-li těmito usneseními stanovy jemu na újmu porušeny.

Čís. 3632.

»Bezelstnost« stavebníka (§ 418 obč. zák.) vztahuje se na jeho vědomí o vlastnictví pozemku, nikoliv na jeho mínění o souhlasu vlastníka pozemku se stavbou.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 1734/23.)

Josef S. vystavěl na pozemku, náležejícím vlastnický jeho manželce, továrnu. Když na jmění Josefa S-a byl vyhlášen úpadek, domáhal se správce úpadekové podstaty na úpadcově manželce zaplacení 100.250 Kč, tvrdě, že žalovaná tím, že žalobce postavil továrnu na jejím pozemku, stala se vlastnící budovy, aniž vůbec přispěla na náklad stavební nějakým penízem, že úpadce použil k tomu peněz svých vlastních, které vzal z obchodu na úkor věřitelů a ku jich zkrácení a že jest proto darování částky 100.250 Kč učiněné manželce, dle konkursního řádu odporovatelným, a vůči věřitelstvu bezúčinným. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Žalobce, vystavěv svým nákladem tkalcovnu, tedy dodav za své peníze materiál a práci, stal se dle Šu 418 obč. zák. vlastníkem půdy, na níž tkalcovna stojí, poněvadž včeděl, že staví na pozemku své manželky, která o všem věděla a stavby vůbec nezakázala. Kdyby Josef S. a jeho manželka prohlásili, že tento stav, který jednáním S-ovým dle Šu 418 obč. zák. byl přivoděn, vylou-